

ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
УЧБОВИЙ ЦЕНТР
Кафедра Економіки промисловості

Затверджую
проректор по навчальній роботі
А.М.Фесенко

„___” _____ 2003р.

Робоча програма
з дисципліни „Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”
для денної форми навчання
підготовки бакалаврів із фаху
7.050107 „Економіка підприємства”

Ухвалено методичною Комісією Економіко – – гуманітарного факультету Протокол № від Голова МК _____ (Підпис, ініціали, прізвище)	Програму рекомендовано кафедрою Економіки промисловості Протокол № від Завідувач кафедри Економіки промисловості _____
---	--

Краматорськ 2003

1 ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

В ході реалізації значних перетворень в економіці України вирішальне значення має мобілізація якісно нових шляхів зростання ефективності суспільного виробництва.

Одним з таких шляхів є вдосконалення механізму та зростання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств, вивчення методів залучення закордонних інвестицій та створення спільних підприємств. Від успіху на шляху цій діяльності буде залежить вірогідність та темпи зростання економіки України.

Мета викладання дисципліни "Зовнішньоекономічна діяльність підприємств" – надати майбутнім фахівцям сучасні фундаментальні знання з основних аспектів діяльності підприємств на зовнішніх ринках в умовах діючого в Україні законодавства.

Дисципліна "Зовнішньоекономічна діяльність підприємства" відноситься до циклу дисциплін природничо-наукової загальноєкономічної підготовки бакалаврів спеціальності 7.050.107 "Економіка підприємства".

Вивчення цій дисципліни базується на матеріалах таких дисциплін природничо-наукового циклу: мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємств, менеджмент, маркетинг, фінанси, економічний аналіз, бухгалтерський облік, інвестування, міжнародна економіка, державне регулювання економіки.

Дисципліна є основою наступної підготовки бакалаврів і спеціалістів з фаху "Економіка підприємства".

Робоча програма відповідає типовій програмі, затвердженій головним методологічним управлінням вищої освіти України.

Дисципліна "Зовнішньоекономічна діяльність підприємства" також включена до циклу дисциплін природничо-наукової загальноєкономічної підготовки бакалаврів спеціальності 7.050.202 "Менеджмент організацій".

2 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Семестр	Всього	Розподіл за семестрами та видами занять								Семестр. атест
		Лекц.	Практин.	Семін.	Лаб.раб.	Комп'ютерн. практ	Контр. Раб.	СРС		
								Всього	У тому числі на викон. ІРС	
8	108	32	16				4	60	15	іспит
Всього	108	32	16				4	60	15	

З МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

За результатами вивчення дисципліни "Зовнішньоекономічна діяльність підприємств" фахівець повинен знати:

- особистості державного регулювання та управління зовнішньоекономічною діяльністю;
- методи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств;
- наукові основи менеджменту та маркетингу зовнішньоекономічної діяльності;
- характерні особливості зовнішньоекономічних операцій;
- валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів;
- особливості обліку та розрахунків по експортно-імпортним операціям та їх митне оформлення;
- наукові основи та шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності;
- методи організації ділових контактів та проведення переговорів.

Фахівець повинен вміти:

- складати та оформлювати зовнішньоекономічні контракти;
- розрахувати та обґрунтувати рівень цін на продукцію по експортно-імпортним операціям;
- вивчати та аналізувати ринки товарної продукції;
- розробляти стратегію зовнішньоекономічної діяльності і планувати експортно-імпортні операції;
- готувати пакети документів для митного оформлення експортно-імпортної продукції;
- готувати пакети документів для оформлення зовнішньоекономічного контракту;
- вибирати найбільш ефективну стратегію реалізації зовнішньоекономічного контракту та форми розрахунків;
- аналізувати ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- організувати необхідні заходи щодо укладання зовнішньоекономічних контрактів з замовником.

4 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

4.1 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ТЕМАМИ

Найменування розділів , тем	Розподіл за семестрами та видами занять						
	Всього	Лекції	Практичні	Семінар	Лаб. роб	Ком'юот. Роб.	СРС
Семестр 8							
Розділ 1 Основи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю							
Тема 1.1 Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємств, мета та задачі курсу.	5	2	1				2
Тема 1.2 Законодавчі основи та органи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю.	5	2	1				2
Тема 1.3 Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.	5	2	1				2
Тема 1.4 Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві та маркетингові дослідження в цій галузі.	5	2	1				2
Контрольна робота за розділом 1	5		2				3
Розділ 2 Організація проведення зовнішньоекономічних операцій							
Тема 2.1 Операція, як форма зовнішньоекономічної діяльності. Особливості контрактів зовнішньоекономічної діяльності між підприємствами	6	4					2
Тема 2.2 Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення.	6	2	2				2

Тема 2.3 Нормативні основи валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютні операції, контроль	4	2	0				2
Тема 2.4 Кредитування та облік експортно- імпортних операцій.	4	2	0				2
Тема 2.5 Розрахунки по експортно-імпортним опера- ціям. Таможенне регулювання.	8	4	2				2
Тема 2.6 Транспортне забезпечення зовнішньої то- ргівлі.	4	2	0				2
Контрольна робота за розділом 2	5		2				3
Розділ 3 Оцінка ефективності експортно- імпорт- них операцій							
Тема 3.1 Аналіз ефективності експортно-імпортних операцій підприємства.	8	4	2				2
Тема 3.2 Моделювання експортно-імпортних страте- гій підприємств.	6	2	1				3
Тема 3.3 Організація ділових контактів підприємств з закордонними фірмами.	5	2	1				2
Підготовка до екзамену	27						27
Всього	108	32	16				60

4.2 ЛЕКЦІЇ

МОДУЛЬ 1

РОЗДІЛ 1 Основи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю

Тема 1.1 Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємств, мета та задачі курсу.

Лекція 1 Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємств, мета та задачі курсу.

Особливості навчального курсу "Зовнішньоекономічна діяльність підпри-

ємства". Необхідність володіння знаннями та навиками, наявність яких передбачає освоєння цього курсу. Перелік задач та основний зміст курсу. Огляд літератури, де розкрити основні положення курсу.

Дидактичні засоби: слайд "Класифікація зовнішньоекономічних зв'язків".

Літературні джерела: основна література [1, стор.8 - 18], [6, стор. 66 - 74], [8, стор. 202 - 233]; додаткова література [1, стор.7 - 13], [8, стор. 16 - 26].

Завдання на СРС:

1. Зовнішньоекономічна політика та її концепції.
2. Предмет зовнішньоекономічної діяльності.
3. Назвіть основні інституції регулювання на міжнародному та національному рівнях.
4. Геополітичні орієнтири України. Їх переваги та недоліки.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 1.2 Законодавчі основи та органи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Лекція 2. Основи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні.

Перелік, взаємодія і функціональні обов'язки органів державного управління та регулювання зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Питання щодо зовнішньоекономічної діяльності підприємства, які урегульовані законодавчими та державними актами України, Порядок придбання підприємствами ліцензій та квот на поставку продукції закордон, митна державна служба.

Дидактичні засоби: слайди "Структура органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності", "Механізм державного регулювання зовнішньої торгівлі".

Літературні джерела: основна література [1, стор.18 - 28], [2, стор. 5 - 24], [6, стор. 50 - 59], [8, стор. 83 - 96]; додаткова література [1, стор.15 - 19].

Завдання на СРС:

1. Суб'єкти та об'єкти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Функції органів загальнодержавного рівня.
3. Роль та функції національного банку України.
4. Торгівельно-промислові палати та їх роль у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 1.3 Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.

Лекція 3 Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.

Державна реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, статистична та податкова звітна документація. Зовнішньоекономічний контракт, основні положення його розробки та оформлення. Структура та функціональні обов'язки підрозділів підприємства, які пов'язані з зовнішньоекономічною діяльністю. Галузі, види та особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Спільні підприємства технопарки, вільні економічні зони, офшорні зони, закордонні філії та представництва підприємств.

Дидактичні засоби: слайд “Структура відділів, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність на підприємстві”.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 158 - 173], [2, стор. 39 - 44], [6, стор. 99 - 105], [4, стор. 38 - 56]; додаткова література [8, стор. 25 - 47].

Завдання на СРС:

1. Державна реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Організація зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.
3. Відділи, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю та їх функції.
4. Дослідження зовнішнього ринку.
5. Фактори, які обумовлюють ефективність системи управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 1.4 Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві та маркетингові дослідження в цій галузі.

Лекція 4 Маркетингові дослідження у зовнішньоекономічній діяльності на підприємстві.

Інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Стратегії маркетингу. Дослідження зовнішнього ринку. Конкурентоспроможність продукції на зовнішньому ринку. Інвестиційна та інноваційна діяльність на зовнішньому ринку.

Дидактичні засоби: слайд “Комплексний підхід к дослідженню зовнішнього ринку”.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 304 - 314], [2, стор. 44 - 50], [6, стор. 321 - 336], [12, стор. 136 - 167]; додаткова література [8, стор. 53 - 72].

Завдання на СРС:

1. Маркетингові дослідження та їх роль.
2. Вивчення товарів.
3. Вивчення покупців.
4. Дослідження ринку та навколишнього середовища.
5. Спеціалізовані маркетингові фірми.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

МОДУЛЬ 2

РОЗДІЛ 2 Організація проведення зовнішньоекономічних операцій

Тема 2.1 Операція, як форма зовнішньоекономічної діяльності. Особливості контрактів зовнішньоекономічної діяльності між підприємствами

Лекція 5. Операція, як форма зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття зовнішньоекономічної операції. Характер та види операцій. Валютні та торговельні операції. Правові аспекти проблеми експортних поставок підприємств України та антидемпінгова політика держав-партнерів.

Дидактичні засоби: слайд “Етапи підготовки зовнішньоторговельних операцій”.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 87 - 103], [2, стор. 50 - 70], [6, стор. 106 - 114], [12, стор. 136 - 167]; додаткова література [8, стор. 73 - 85].

Завдання на СРС:

1. Види зовнішньоторговельних операцій.
2. Торгівельно-посередницькі операції.
3. Етапи підготовки зовнішньоторговельних операцій.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Лекція 6. Особливості контрактів зовнішньоекономічної діяльності між підприємствами

Поняття типового контракту та його структура. Торгівельні звичаї та їх роль у міжнародній торгівлі. Порядок підписання контракту. Склад та структура зовнішньоторговельного контракту.

Дидактичні засоби: слайд “Структура зовнішньоторговельного контракту”.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 173 - 195], [5, стор. 48 - 70], [6, стор. 361 - 377], [12, стор. 64 - 97]; додаткова література [8, стор. 73 - 105].

Завдання на СРС:

1. Типові контракти.
2. Підготовка до заключення контракту.
3. Торгівельні звичаї та їх роль у міжнародній торгівлі.
4. Зміст контракту міжнародної купівлі-продажу.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 2.2 Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення.

Лекція 7. Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення.

Особливості ціноутворення при заключенні зовнішньоекономічних контрактів. Зв'язок цін з базисними умовами поставки. Основні методи аналізу цін при заключенні зовнішньоекономічного контракту.

Дидактичні засоби: слайд “Види цін в залежності від способу фіксації”; “Класифікація цін в залежності від місця доставки товару”.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 188 - 191], [5, стор. 71 - 87], [6, стор. 378 - 400], [12, стор. 97 - 113]; додаткова література [9, стор. 36 - 75].

Завдання на СРС:

1. Сучасні цінові стратегії фірми.
2. Базис ціни.
3. Види цін в залежності від способу фіксації.
4. Технічні та комерційні поправки.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 2.3 Нормативні основи валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютні операції, контроль.

Лекція 8. Нормативні основи валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Види валютних операцій. Основні напрями становлення системи валютного регулювання. Порядок придбання та використання іноземної валюти. Контроль валютних операцій. Валютно-фінансовий контроль та звітність.

Дидактичні засоби: слайд “Види валютних операцій”.

Літературні джерела: основна література [3, стор. 84 - 117], [5, стор. 94 - 118], [6, стор. 115 - 137], [9, стор. 41 - 77]; додаткова література [2, стор. 14 - 17], [5, стор. 19 - 26], [9, стор. 76 - 115].

Завдання на СРС:

1. Основні світові валютні центри.
2. Рівні валютного регулювання.
3. Функції Світового банку.
4. Девальвація та ревальвація валют.
5. Конвертуємість валют.
6. Валютні курси.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 2.4 Кредитування та облік експортно-імпортних операцій.

Лекція 9. Кредитування та облік експортно-імпортних операцій.

Принципи кредитування, міжнародний, експортний, фінансовий та валютний кредит. Кредитування операцій. Кредитні засоби платежу. Особливості та нормативні засади обліку експортно-імпортних операцій.

Дидактичні засоби: слайд “Класифікація кредитів”.

Літературні джерела: основна література [3, стор. 118 - 134], [5, стор. 119 - 157], [6, стор. 548 - 567], [9, стор. 78 - 114]; додаткова література [6, стор. 15 - 25], [9, стор. 116 - 131].

Завдання на СРС:

1. Міжнародний кредит.
2. Кредитування зовнішньої торгівлі.
3. Кредитні засоби платежу.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 2.5 Розрахунки по експортно-імпортним операціям. Митне регулювання.

Лекція 10. Розрахунки по експортно-імпортним операціям.

Особливості застосування інкасової, акредитивної, чекової, вексельної та інших форм розрахунків у зовнішньоекономічних операціях. Податковий контроль зовнішньоекономічних операцій. Митне законодавство України. Організація митної служби.

Дидактичні засоби: слайди “Розрахунки за акредитивом”, “Розрахунки за інкасо”, “Розрахунки за відкритим рахунком”, “Розрахунки за банківським переказом”.

Літературні джерела: основна література [2, стор. 238 - 249], [5, стор. 158 - 196], [6, стор. 401 - 425], [11, стор. 178 - 199]; додаткова література [6, стор. 15 - 25], [9, стор. 132 - 153].

Завдання на СРС:

1. Способи платежу.
2. Засоби платежу.
3. Форми платежу.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Лекція 11. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Структура митної служби України. Поняття та види мита. Митне та немитне регулювання. Функції митних органів. Право митних пільг.

Дидактичні засоби: слайд “Класифікація кредитів”.

Літературні джерела: основна література [2, стор. 135 - 194], [5, стор. 158 - 174], [6, стор. 252 - 297], [13, стор. 84 - 121]; додаткова література [3, стор. 15 - 25], [4, стор. 21 - 27], [9, стор. 131 - 154].

Завдання на СРС:

1. Структура митної служби України.
2. Поняття та види мита.
3. Митне та немитне регулювання.
4. Функції митних органів.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 2.6 Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі.

Лекція 12. Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі.

Базисні умови поставки товарів. Види вантажів та маршрут перевезень. Вартість перевезень. Морські перевезення. Залізничні перевезення. Автомобільні перевезення. Повітряні перевезення.

Дидактичні засоби: слайд “Базисні умови постачання”.

Літературні джерела: основна література [6, стор. 448 - 473], [13, стор. 153 - 172]; додаткова література [7, стор. 112 - 129], [8, стор. 121 - 137].

Завдання на СРС:

1. Базисні умови поставки товарів.
2. Види вантажів та маршрут перевезень.
3. Морські перевезення.
4. Залізничні перевезення.
5. Автомобільні перевезення.
6. Повітряні перевезення.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

МОДУЛЬ 3

Розділ 3 Оцінка ефективності експортно- імпорتنих операцій

Тема 3.1 Аналіз ефективності експортно-імпорتنих операцій підприємства.

Лекція 13. Аналіз ефективності експортних операцій підприємства.

Теоретичні основи аналізу ефективності експорту. Коефіцієнти ефективності. Оцінка ефективності зовнішньоторговельних зв'язків. Ефективність інвестицій у зовнішньоекономічні проекти, спільні та закордонні підприємства.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 248 - 253], [2, стор. 151 - 167]; додаткова література [7, стор. 137 - 149].

Завдання на СРС:

1. Види експортних операцій.
2. Базовий коефіцієнт ефективності експорту.
3. Альтернативний коефіцієнт ефективності експорту.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Лекція 14. Аналіз ефективності імпорتنих операцій підприємства.

Теоретичні основи аналізу ефективності імпорту. Коефіцієнти ефективності. Оцінка ефективності зовнішньоторговельних операцій.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 248 - 253], [2, стор. 151 - 167]; додаткова література [7, стор. 137 - 149].

Завдання на СРС:

1. Види імпортних операцій.
2. Базовий коефіцієнт ефективності імпорту.
3. Альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 3.2 Моделювання експортно-імпортних стратегій підприємств.

Лекція 15. Моделювання експортно-імпортних стратегій підприємств.

Теоретичне підґрунтя економіко-математичного моделювання. Вибір критерію оптимізації. Розробка моделей експортно-імпортних стратегій підприємства.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 286 - 298], [2, стор. 168 - 177]; додаткова література [7, стор. 150 - 164].

Завдання на СРС:

1. Вибір критерію оптимізації.
2. Моделі експортно-імпортних стратегій підприємства.
3. Види стратегій.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

Тема 3.3 Організація ділових контактів підприємств з закордонними фірмами.

Лекція 16. Організація ділових контактів підприємств з закордонними фірмами.

Протокольні аспекти ведення переговорів. Державна та комерційна таємниця. Перевірка ділового партнера. Діловодство у зовнішньоекономічній діяльності.

Літературні джерела: основна література [1, стор. 299 - 311], [2, стор. 178 - 194]; додаткова література [7, стор. 165 - 176].

Завдання на СРС:

1. Протокольні аспекти ведення переговорів.
2. Перевірка ділового партнера.
3. Державна та комерційна таємниця.
4. Діловодство у зовнішньоекономічній діяльності.

Завдання виконуються у формі відповідей на запитання на початку наступної лекції. Тривалість спілкування викладача зі студентами 3-5 хв.

4.3 ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Розділ 1. Основи організації та управління зовнішньоекономічною діяльністю.

Тема 1.2 Законодавчі основи та органи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю

Практичне заняття № 1. Класифікація зовнішньоекономічної діяльності та механізм державного регулювання.

Форма ведення заняття: діалог – опитування.

Питання для обговорення:

1. Зовнішньоекономічна політика та її концепції.
2. Предмет зовнішньоекономічної діяльності.
3. Назвіть основні інституції регулювання на міжнародному та національному рівнях.
4. Геополітичні орієнтири України. Їх переваги та недоліки.
5. Суб'єкти та об'єкти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
6. Функції органів загальнодержавного рівня.
7. Роль та функції національного банку України.
8. Торгівельно-промислові палати та їх роль у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.

Форма контролю знань: усне опитування за 3 бальною системою. Опитування проходять 8-15% студентів, що присутні на занятті.

Завдання на СРС.

1. Роль торговельних представництв за кордоном.
2. Світові організації регулювання ЗЕД.

Літературні джерела[1, стор.8 - 18], [6, стор. 66 - 74], [8, стор. 202 - 233]

Тема 1.3 Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.

Практичне заняття № 2. Структура та особливості функціонування зовнішньоекономічної фірми.

Форма ведення заняття: діалог – опитування.

Питання для обговорення:

1. Державна реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
2. Організація зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві.
3. Відділи, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю та їх функції.
4. Дослідження зовнішнього ринку.
5. Фактори, які обумовлюють ефективність системи управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві.
6. Маркетингові дослідження та їх роль.

Форма контролю знань: усне опитування за 3 бальною системою. Опитування проходять 8-15% студентів, що присутні на занятті.
Завдання на СРС.

1. Структура зовнішньоторговельної фірми.
2. Етапи виходу підприємства на зовнішній ринок.

Літературні джерела [1, стор. 158 - 173], [2, стор. 39 - 44], [6, стор. 99 - 105], [4, стор. 38 - 56]

Практичне заняття № 3. Контрольна робота по темі “Регулювання зовнішньоекономічної діяльності”.

Робота складається з 2 теоретичних питань та 2 тестів.

Методика виконання та критерії оцінки знань представлені у пункті 4.5.

Приклад завдання наведено у додатку А.

Тема 2.1 Операція, як форма зовнішньоекономічної діяльності. Особливості контрактів зовнішньоекономічної діяльності між підприємствами.

Практичне заняття № 4. Розробка контракту зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Форма ведення заняття: діалог – опитування.

Питання для обговорення:

1. Види зовнішньоторговельних операцій.
2. Торгівельно-посередницькі операції.
3. Етапи підготовки зовнішньоторговельних операцій.
4. Типові контракти.
5. Підготовка до заключення контракту.
6. Торгівельні звичаї та їх роль у міжнародній торгівлі.
7. Зміст контракту міжнародної купівлі-продажу.

Форма контролю знань: усне опитування за 3 бальною системою. Опитування проходять 8-15% студентів, що присутні на занятті.

Завдання на СРС.

1. Структура типового контракту.
2. Підготовка та складання контракту купівлі-продажу.

Літературні джерела [1, стор. 173 - 195], [5, стор. 48 - 70], [6, стор. 361 - 377], [12, стор. 64 - 97]

Тема 2.2 Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення.

Практичне заняття № 5. Розрахунок ціни у зовнішньоекономічному контракті.

Форма ведення заняття: діалог – опитування, розв’язання задач.

Питання для обговорення:

1. Сучасні цінові стратегії фірми.
2. Базис ціни.

3. Види цін в залежності від способу фіксації.

4. Технічні та комерційні поправки.

Основні види задач:

1. Встановлення ціни контракту в залежності від засобу фіксації

2. встановлення ціни в залежності від вид перевезення

Форма контролю знань: усне опитування за 3 бальною системою. Опитування проходять 8-15% студентів, що присутні на занятті.

Завдання на СРС.

1. Способи фіксації ціни.

2. Методи аналізу цін на світовому ринку.

Літературні джерела 1, стор. 188 - 191], [5, стор. 71 - 87], [6, стор. 378 - 400].
[12, стор. 97 - 113]

Практичне заняття № 6. Контрольна робота по темі “Контракт купівлі-продажу та його структура”.

Робота складається з 2 теоретичних питань та 2 тестів та 1 задачі.

Методика виконання та критерії оцінки знань представлені у пункті 4.5.

Приклад завдання наведено у додатку Б.

Тема 3.1 Аналіз ефективності експортно-імпортних операцій підприємства.

Практичне заняття № 7. Розрахунок ефективності експорту.

Форма ведення заняття: діалог – опитування, розв’язання задач.

Питання для обговорення:

1. Види експортних операцій.

2. Базовий коефіцієнт ефективності експорту.

3. Альтернативний коефіцієнт ефективності експорту.

Основні види задач:

1. Аналіз коефіцієнтів ефективності експорту.

Форма контролю знань: усне опитування за 3 бальною системою. Опитування проходять 8-15% студентів, що присутні на занятті.

Завдання на СРС.

1. Методи аналізу експортних операцій.

2. Показники ефективності експорту.

Літературні джерела [1, стор. 248 - 253], [2, стор. 151 - 167]

Тема 3.2 Аналіз ефективності експортно-імпортних операцій підприємства.

Практичне заняття № 8. Розрахунок ефективності імпорту.

Форма ведення заняття: діалог – опитування, розв’язання задач.

Питання для обговорення:

1. Види імпортних операцій.

2. Базовий коефіцієнт ефективності імпорту.

3. Альтернативний коефіцієнт ефективності імпорту.

Основні види задач:

1. Аналіз коефіцієнтів ефективності імпорту.

Форма контролю знань: усне опитування за 3 бальною системою. Опитування проходять 8-15% студентів, що присутні на занятті.

Завдання на СРС.

1. Методи аналізу імпорتنих операцій.
2. Показники ефективності імпорту.

Літературні джерела [1, стор. 248 - 253], [2, стор. 151 - 167]

4.4 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

РЕФЕРАТИ

Ціль виконання рефератів: надання студенту можливості самостійного поглибленого вивчення окремих розділів теорії курсу “Зовнішньоекономічна діяльність підприємства”.

При роботі над рефератом студенти повинні скласти контракт купівлі-продажу товарів.

Термін виконання: 10 годин від моменту видачі студенту теми реферату.

Умови виконання.

- 1) Самостійне бажання студента написати реферат за однією з наданих тем;
- 2) Надання при необхідності консультацій лектором та асистентом при виконанні рефератів;
- 3) Використання при написанні реферату тільки нових літературних джерел (за 2 останні роки видання, включаючи рік, у якому виконується реферат);
- 4) Написання реферату за загальнопоширеною схемою реферативних видань.

Критерії оцінки рефератів.

За виконаний і оформлений у вигляді брошури (формат А4) із відповідним титульним листом реферат виставляються від 4 до 10 балів.

9-10 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, наданий список літературних джерел, існують посилки у тексті на літературні джерела, виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також є план реферату.

7-8 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита повністю, але є припустимі неточності або помилки смислового характеру при написанні реферату, або не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела.

4-6 балів ставиться за виконаний реферат, якщо надана тема розкрита частково, не наданий список літературних джерел, немає посилки у тексті на літературні джерела, не виділені заголовки підрозділів, які висловлюють окрему закінчену думку, а також немає плану реферату.

Якщо тема не розкрита, ставиться 0 балів за реферат.

4.5. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Контрольні роботи проводяться письмово на шостому і дванадцятому тижневі

занять. Загальна кількість робіт – дві.

Контрольна робота №1

Контрольна робота має таку структуру:

1. Теоретичне питання за темами:
 - 1.1 „Зміст зовнішньоекономічної діяльності підприємств, мета та задачі курсу”;
 - 1.2 „Законодавчі основи та органи державного управління зовнішньоекономічною діяльністю”.
2. Теоретичне питання за темами:
 - 1.3 „Організація та управління зовнішньоекономічною діяльністю на підприємстві”
 - 1.4 „Розробка стратегії зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві та маркетингові дослідження в цій галузі”.
3. Тести.

Вид завдання на контрольну роботу наданий у додатку А.

Термін виконання – 2 години академічного часу.

Критерії оцінки модульної контрольної роботи №1.

За виконану і оформлену контрольну роботу виставляються від 7 до 15 балів. Кожна задача оцінюється максимально у 3,75 балів, а мінімально у 1,75 балів.

13-15 балів (відмінно) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо всі питання розкриті повністю. При цьому виконані всі завдання. Однак припускається наявність помилок стилістичного, або орфографічного характеру.

10-12 балів (добре) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо , якщо всі питання розкриті вірно, але є окремі помилки та недоліки. При цьому виконані всі завдання. Або невірно дані відповіді на окремі тести.

7-9 балів (задовільно) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо не повністю дані відповіді на теоретичні питання, а також не вірно дані відповіді на тести.

Якщо студент одержує менше, ніж 7 балів, контрольна робота визнається виконаною на незадовільно.

Контрольна робота №2

Контрольна робота має таку структуру:

1. Теоретичне питання за темами:
 - 2.1 „Операція, як форма зовнішньоекономічної діяльності. Особливості контрактів зовнішньоекономічної діяльності між підприємствами”;
 - 2.2 „Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення”.
2. Теоретичне питання за темами:
 - 2.3 „Нормативні основи валютного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Валютні операції, контроль”
 - 2.4 „Кредитування та облік експортно-імпортних операцій”;
 - 2.5 „Розрахунки по експортно-імпортним операціям. Митне регулювання”
 - 2.6 „Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі”.

3. Тести.

4. Задача за темою 2.2 „Ціни експортно-імпортних операцій, механізм ціноутворення”.

Вид завдання на контрольну роботу наданий у додатку Б.

Термін виконання – 2 години академічного часу.

Критерії оцінки модульної контрольної роботи №1.

За виконану і оформлену контрольну роботу виставляються від 7 до 15 балів. Кожна задача оцінюється максимально у 3,75 балів, а мінімально у 1,75 балів.

13-15 балів (відмінно) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо всі питання розкриті повністю. При цьому виконані всі завдання. Однак припускається наявність помилок стилістичного, або орфографічного характеру.

10-12 балів (добре) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо , якщо всі питання розкриті вірно, але є окремі помилки та недоліки. При цьому виконані всі завдання. Або невірно дані відповіді на окремі тести.

7-9 балів (задовільно) ставиться за виконану контрольну роботу, якщо не повністю дані відповіді на теоретичні питання, а також не вірно дані відповіді на тести.

Якщо студент одержує менше, ніж 7 балів, контрольна робота визнається виконаною на незадовільно.

5 МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Критерії оцінки (умови заліків) знань студентів

Оцінка знань студентів з дисципліни зовнішньоекономічна діяльність підприємства здійснюється згідно діючим в ДДМА Положенням "Модульно-рейтингової системи навчання". Ця система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю на аудиторному занятті у відповідності до його форми (лекційної, практичної, семінарської). Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінкам за модуль (тему), тобто реалізується принцип модульного (тематичного) обліку знань студентів. Сукупність рейтингових балів по окремим модулям: дає рейтингову оцінку окремому студенту по дисципліні.

Якщо рейтинг студента становить 4,5 і вище, то студент отримує оцінку "відмінно".

Якщо рейтинг студента становить з 4,0 до 4,5, то підсумкова оцінка може бути виставлена "добре" в залікову відомість автоматично.

Якщо рейтинг студента нижче 4,0, то він зобов'язаний здати іспит з дисципліни. При цьому оцінка "відмінно" виставляється тоді, коли студент дає вірні відповіді, на теоретичні і практичні завдання, показує не тільки глибокі теоретичні знання та практичні навички, а й уміння самостійно приймати нетрадиційні рішення, робити висновки і узагальнення.

Оцінка "добре" виставляється, коли студент в основному задовольняє ті самі вимоги, що і відповідь "відмінно", зле допускає незначні помилки, які суттєво не впливатимуть на підсумковий результат завдання.

Оцінка "задовільно", виставляється, якщо студент в основному виконав

роботу в обсязі програми курсу, але не досить глибоко володіє матеріалом, його знання мають розрізнений, фрагментний характер і припустив помилки, які можна легко виправити і які не будуть мати важких наслідків в практичній роботі підприємства.

Оцінка "незадовільно" виставляється тоді, коли студент не орієнтується в матеріалі, дає невірні відповіді, має слабкі теоретичні знання і практичні навички, приймає рішення, які можуть призвести до матеріальних збитків підприємства.

Якщо учбовим планом передбачено складання заліку, то у відповідності з модульно-рейтинговою системою, при рейтинговій оцінці "2,7" залік виставляється автоматично

В процесі викладання курсу використовується:

- комп'ютерна техніка;
- проекційна сучасна техніка (слайди);
- плакати до тем.

Семестровий графік навчання

Види занять	Навчальні тижні															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практичні заняття		2		2		2		2		2		2		2		2
Контрольні роботи						КР №1						КР №2				
Інші контрольні точки	ВК			ПО №1					2	ПО №2						1
Модулі	М1							М2						М3		
Атестації	А1							А2						-		

6 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна література за курсом

1. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Под редакцией проф. Макогона Ю. В. -Донецк. Донеччина, 1999. – 496 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятий. Учебник для вузов /Л.Е. Стровский, С. К. Казанцев, Е. А. Паршина и др./ Под общей редакцией Л.Е. Стровского - 2-е изд., переработанное и доп. М.: ЮНИТИ, 1999 – 823 с.
3. Красавина Л. И. Международные валютно-кредитные и финансовые отноше-

ния -М.: Финансы и статистика, 1994 – 275 с.

4. Новицкий В. Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. -К.: Либри, 1994. – 184 с.
5. Кузенцова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. Практ. пособие. - К.: 1998 – 220 с.
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. Посібник / Під ред. А.І. Кредісова. -К.: ВИРА-Р, 2001. -640 с.
7. Збірник задач, тестів та ділових ситуацій / Під ред. Проф. Макогона Ю. В. – Донецьк; Дон ДУ, 2000 – 135с.
8. Храмов В.О., Бовтрук Ю.А. Зовнішньоекономічна політика. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.
9. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С. Філіпченка. – К.: Либідь, 1997. – 112 с.
10. Рамусь И.П. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: МАУП, 1996. – 284с.
11. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеэкономических операций: Учеб.-практ. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 489с.
12. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность. Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 347 с.
13. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: ЦУЛ, 2003. – 368 с.

Додаткова література за курсом

1. О внешнеэкономической деятельности: Закон Украины//Голос Украины, 16 апреля 1991,
2. О временном порядке использования поступлений в иностранной валюте: Декрет Кабинета Министров Украины//Деловая Украина, № 19, март 1993.
3. О государственной таможенной пошлине: : Декрет Кабинета Министров Украины//Урядовий кур'єр, № 6, 11 февраля 1993.
4. О едином таможенном тарифе Украины: Декрет Кабинета Министров Украины// Деловая жизнь, 5 февраля 1993.
5. О порядке осуществления расчётов в иностранной валюте: Закон Украины/Голос Украины, от 5 октября 1994.
6. О режиме иностранного инвестирования: Закон Украины//Голос Украины, 9-25 апреля 1996.
7. Пономарьова Ю.В. Логістика. К.: ЦУЛ, 2003. – 200 с.
8. Коваленко Ю.О., Румянцев А.П. Міжнародна торгівля послугами. К.: ЦУЛ, 2003. – 120 с.
9. Руденко Л.В.. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції. К.: ЦУЛ, 2003. – 294 с.

Програму складено:

Ст. викладач, к.т.н.

С.В.Касьянюк.

Додаток А

Зміст контрольної роботи №1

Билет №1

1. Сутність та класифікація зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Державна реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

ТЕСТИ

3. Який державний орган надає ліцензії на здійснення експортних та імпорتنих операцій?
 1. Міністерство економіки України;
 2. МЗЕЗТ України;
 3. Національний банк України;
 4. Кабінет Міністрів України.
4. Умови "Інкотермс" 1990р. розподіляють між продавцем та покупцем:
 1. Порядок, витрати та умови фрахту.
 2. Порядок та умови страхування ризиків.
 3. Відповідальність, витрати, ризики при здійсненні контракту.
 4. Відповідальність при здійсненні контрактів.

Додаток Б

Зміст контрольної роботи №2

Билет №1

1. Сутність типового контракту.
2. Акредитивна форма розрахунків.

ТЕСТИ

3. Базисні умови поставки це:
 1. Інкотермс;
 2. умови, що визначають базис ціни товару;
 3. розділи контракту, що визначають розподіл зобов'язань між продавцем і покупцем по доставці товару;
 4. усі відповіді правильні.
4. С якою метою в договорах з торговельними посередниками визначається договірна територія?
 1. з метою упорядкування збутової діяльності;
 2. з метою розподілу ринку і зменшення конкуренції з боку товарів конкурентів;
 3. з метою запобігання конкуренції власного товару.

4 Задача

Південнокорейська фірма одержала у 1997 році пропозицію від американської фірми на виготовлення рефрижератора з урахуванням обмовки до ціни в квітні 1998р. У травні 1998 року відбулося підписання контракту. Дата постачання 01.01.1999. Базисна ціна рефрижератора склала 6 млн. дол. (таблиця 4). Індекс витрат на матеріали відповідно 1,08 та 1,12, а індекс витрат на робочу силу 1,1 та 1,18. Розрахувати ціну контракту на дату поставки.

Таблиця 4 – Калькуляція ціни, млн. дол.

Прямі витрати	2,4
У тому числі:	
на матеріали	2,0
на робочу силу	0,4
Прямі накладні витрати	0,6
Перемінні накладні витрати	0,8
Разом прямих витрат	3,8 .
Постійні накладні витрати	1,2
Повні витрати (собівартість)	5,0
Прибуток	1,0
Продажна ціна	6,0